

MEDIJSKIM ZAKONIMA RAZDVOJITI ŠTA JE MEDIJ A ŠTA SU SREDSTVA PROPAGANDE

Biro za društvena istraživanja (BIRODI) još jednom naglašava značaj razvoja demokratije i efektivne participacije zainteresovanih strana u procesu donošenja zakona, kako zbog legitimnosti usvojenih, tako i zbog činjenice da je to deo EU tekovine, bez čijeg „zaživljavanja“ u Srbiji nema uspeha evropskog puta.

U tom pogledu neprihvatljivo je da od šefa Delegacije EU u Srbiji dobijamo ocenu kvaliteta medijskih zakona, a da istovremeno relevantna novinarska udruženja, koja su učesnici procesa kreiranja sadržaja, ne znaju za sadržaj predloga Zakona.

Što se tiče sadržaja Zakona o informisanju, imamo dve sugestije. Prva, da se u okviru člana 15. eksplicitno navede borba protiv korupcije kao prioritet od javnog interesa. Na taj način će ova tema postati jedan od bitnih prioriteta koji će biti podržan iz javnih izvora što sada nije situacija. Podrška medijskoj produkciji koja se bavi istraživačkim novinarstvom i promociji borbe protiv korupcije je neophodan element u borbi protiv korupcije, što je definisano i u Nacionalnoj strategiji za borbu protiv korupcije.

Druga sugestija se odnosi na jasno razgraničenje šta je mediji, a šta sredstvo promocije/propagande. Članom 29. Predloga zakona o informisanju se navodi da reklama nije mediji. Otuda naš predlog da se medijem ne mogu nazvati mediji koji u okviru svog informativno-političkog programa bilo kog aktera/aktere ili instituciju/institucije predstavljaju na reklamni i propagandni način.

Sredstvom propagande i promocije se smatra medij koji aktera/aktere ili instituciju/institucije predstavi na veoma pozitivan način (preko 60% pozitivnog vremena/prostora, odnosno preko 60% negativnog vremena/prostora) u dužem vremenskom periodu (zavisno od tipa medija). Pozitivno predstavljanje je ono predstavljanje gde ili akter sam sebe hvali ili ga drugi hvale, dok je negativno ako se o akteru loše izveštava bez mogućnosti da on iznese svoje stavove.

Odluku o tome da li je mediji postao sredstvo propagande bi donosili Republička radio difuzna agencija za elektronske medije i Savet za štampu za štampane medije. Pravo podnošenja predstavke i monitoringa bi imali: Republička radio difuzna agencija, Savet za štampu, udruženja novinara, udruženja vlasnika medija, udruženja građana, fakulteti, instituti i građani. Pravo monitoriga ne bi imale političke stranke, agencije za press -clipping, PR i oglašavanje i mediji.

Biro za društvena istraživanja smatra da se na ovaj način jasno stavlja granica između medija kao sredstva informisanja, analize i istraživanja, odnosno javnog dijaloga, u odnosu na sredstvo propagande i marketinga. Primeri za ovako „nemedijsko“ ponašanje se nalaze u izveštajima o ponašanju medija tokom izbornih kampanja koje smo sproveli sa kolegama iz MEMO 98, međunarodno relevantne organizacije za monitoring medija (Prilozi).

Puko utvrđivanje vlasništva nad medijima, bez stvaranja mehanizma koje će da spreči njihovu zloupotrebu neće doprineti integritetu i funkcionalnosti medija.

Prilozi iz monitoringa medija tokom izbora 2012 i 2014.godine: Primeri promotivnog izveštavanja

POZITIVAN TON 2012. GODINE (%)

	RTS	Pink	B92	Prva	Vojvodina
DSS - Demokratska stranka Srbije	47	45	48	43	51
SRS - Srpska radikalna stranka	59	52	60	48	55
Preokret - Čedomir Jovanović	76	70	79	67	57
URS - Ujedinjeni regioni Srbije	71	73	72	56	69
Izbor za bolji život - Boris Tadić	73	76	84	82	51
Dveri	46	64	37	33	38
Ivica Dačić - SPS, PUPS, JS	73	76	71	57	51
Pokrenimo Srbiju - Tomislav Nikolić	69	67	58	45	78
PROSEK	64.2	65.4	63.6	53.9	56.2

©2014 BIRODI

POZITIVAN TON 2014. GODINE (%)

	RTS	PINK	B92	Prva	Vojvodina
SNS, SDPS, NS, SPO, Pokret socijalista	75.8	98.9	89.9	87.3	82.2
SPS, PUPS, JS	92.5	95.3	79.5	72.1	93.6
DSS	98.2	93.7	94.5	95.3	93.1
LDP, BDZS, SDU	98.4	91.7	83.3	86.4	91.9
SVM	82.1	100.0	85.9	72.3	97.4
SRS	89.0	77.1	87.9	86.3	100.0
URS	99.1	100.0	96.0	97.4	100.0
DS	91.9	77.3	77.8	83.4	88.9
Dveri	94.5	86.7	89.2	84.9	100.0
SDA Sandžaka	98.3	93.8	92.3	78.4	100.0
NDS, Zeleni, LSV, Zajedno za Srbiju, VMDK, Zajedno za Vojvodinu	89.2	93.7	83.4	84.1	99.2
Treća Srbija	94.5	84.0	97.0	92.9	100.0
Crnogorska partija	98.9			100.0	100.0
Lista nacionalnih zajednica - BDZ-MPSZ-DZH-MRM-MEP	79.4				48.1
Dosta je bilo – Saša Radulović	98.9	88.4	84.5		100.0
Partija demokratsko delovanje	0.0				
Patriotski front - Borislav Pelević	96.7			100.0	
Ruska stranka - Slobodan Nikolić	100.0				
Koalicija svih naroda i narodnosti	100.0				
Jeste svejedno - Brakus				100.0	
PROSEK	88.3	90.8	87.8	88.1	93.0

FUNKCIONERSKA KAMPANJA IZBORI 2014. GODINA (%)

	RTS	PINK	B92	Prva	Vojvodina
Aleksandar Vučić, Prvi potpredsednik Vlade	90.9	94.9	96.1	93.2	95.2
Ivica Dačić, Predsednik Vlade	86.3	97.1	87.8	72.0	83.1
Tomislav Nikolić, Predsednik Republike Srbije	97.7				
Lazar Krstić, Ministar finansija			90.1	99.2	
Jovan Krkobabić, potpredsednik Vlade i ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike		99			
Dragan Glamočić, Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede					94.7

©2014 BIRODI

U Beogradu, 28.7.2014.